Орто Халыма улууһун
Налимскай орто оскуолата

«ОРТО ХАЛЫМА УЛУУҺУН ЛИТЕРАТУРНАЙ КАРТАТА»

Үлэни толордо:
Налимскай орто оскуолатын
8 кылааһын үөрэнээччитэ
Третьяков Сергей
Салайааччы:
Саха тылын, литературатын учуутала
Еремеева Василиса Васильевна

I МЭЭТИС НЭҺИЛИЭГЭ

ЕГОР СЕМЕНОВИЧ ЛАПТЕВ

Егор Лаптев
Колымские легенды
Егор Лаптев
Халыма
номохторо
Халыма халлаанын анныгар

ОРТО ХАЛЫМА УЛУУҺУН ЛИТЕРАТУРНАЙ КАРТАТА

Среднеколымск

АКСИНЬЯ ИННОКЕНТЬЕВНА ОКОНЕШНИКОВА

1948 сыллаахха Бастакы Мээтис нэһилиэгин Пааcтаах учаастагар күн сирин көрбүтэ. 1966 сыллаахха 8-с кылааһы бүтэрэн баран ыанньыксытынан үлэлээбитэ. Элбэх оҕолоох дьиэ кэргэн ийэтэ, 1, 2, 3 степеннээх «Ийэ албан» аата мэтээллэрдээх. Үлэ бэтэрээнэ, «Халыма долгуннара» хаһыат уопсастыбыннай кэрэспэдьиэнэ.

Айылҕам кустуга

ХАТЫННААХ НЭҺИЛИЭГЭ

Орто Халыма улууһа биир саамай ыраах сытар хоту улуустартан биирдэстэрэ буолар. Улууспут балыкташыта, бултааһына, таба, сылгы, ынах иитиитинэн биллэр. Ону таһынан, элбэх норуоттан тахсыбыт талааннаах дьоннордоохпут.

Билиҥҥи сайдыылаах олохпут балысханнык сайдан иһэр. Оҕо кинигэни ааҕыыта баллэ аччаата, дойдутун историятын, литературатын улаханнык билбэт буолла. Кинигэ оннугар телефон, планшет тутан олороллорун элбэхтэ көрөбүт. Онон оҕолор интэриэстэрин тардарга улууспут поэттарын, суруйааччыларын олохторун, айар үлэлэрин мунньан, интерактивнай литературнай карта оҥорон, сайт нөҥүө билиһиннэр диэн оҥордубут.

Актуальноһа: Сайдыылаах үйэ оҕотун интэриэһин тардар улахан үлэни эрэйэр. Оттон биһиги оҥорбут литературнай картабытын оҕо сайтка киирэн көрөр, ааҕар, билэр. Бу маннык улууспут талааннаах дьонун туһунан иһитиннэриини булан ылан, туһаныахтарын сөп.

Үлэм сыала: Орто Халыма улууһун суруйааччыларын, поэттарын олохторун, айар үлэлэрин билиһиннэрэр, сырдатар литературнай картаны оҥоруу.

Үлэм соруктара:

1. Орто Халыма улууһун суруйааччыларын, поэттарын олохторун, айар үлэлэрин билсии;
2. Информацияны хомуйуу, нэһилиэктэринэн сааһылааһын;
3. Литературнай картаны оҥорон, библиотека сайтыгар киллэрии;
4. Ыйытык тэрийэн ыытыы. (Ыйытыктара «Орто Халыма улууһун суруйааччыларыттан кими билэҕиний?», «Төрөөбүт улууһун суруйааччыларын айымньыларын, кинигэлэрин ааҕыыгын дуо?»)

I МЭЭТИС НЭҺИЛИЭГИН КИНИГЭЛЭРЭ

Ой дьураана
Төрөөбүт дойдум кэрэһиттэрэ

МАРИЯ АФАНАСЬЕВНА КУДРИНА

1947 сыллаахха Орто Халыма оройуонун Хатыҥнаах нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Үрдүк үөрэхтээх, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна. Орто Халыма улууһун хаһыатыгар эппиэттиир сэкиритээринэн үлэлээбитэ. Хоһоонноро улуустааҕы «Халыма долгуннара», «Учуутал эргиһэ», «Саха сирэ» хаһыаттарга бэчээттэммиттэрэ.

Билигин бочуоттаах сынньалаҥҥа Хатыҥнааҕар олорон айар – тутар дьарыгын ыһыктыбат.

ЫЙЫТЫК ТҮМҮКТЭРЭ

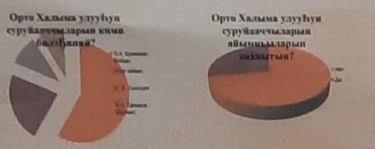

ЕГОР СЕМЕНОВИЧ ЛАПТЕВ

Орто Халыма улууһун Сиэн Күөл нэһилиэгэр балыксыт дьиэ кэргэнигэр күн сирин көрбүтэ. Орто анал култуура үөрэхтээх. Ойуурдаах нэһилиэгэр ааҕар балаҕаныгар, кулуупка, детдомуга баһылыктаатынан, атыыһытынан, араас үлэлэргэ, холкуос бэрэссэдээтэлинэн, нэһилиэк сэбиэтин исполкомун бэрэссэдээтэлинэн үлэлээбитэ.
СССР суруйааччыларын чилиэнэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ.

МАРИЯ АФАНАСЬЕВНА КУДРИНА

ОРТО ХАЛЫМА УЛУУҺА

СИЭН – КҮӨЛ НЭҺИЛИЭГЭ

- Бу бырайыакпытын Microsoft Power Point диэн программаҕа оҥордубут. Улууспут картатын булан нэһилиэктэри автордарга гиперссылка көмөтүнэн тиһийэр гына оҥордубут, кинигэлэрин обложкатын сканердаан киллэрдибит. Уопсайа 49 автора буллубут.
- Холобур: Литературнай картаны арыйан ханнык баҕарар нэһилиэги баттаатахха, ол нэһилиэктэн төрүттээх суруйааччылар олохторун, айар үлэлэрин, кинигэлэрин туһунан информация тахсан кэлэр. Онтон төттөрү барарга стрелканан тахсаҕын.
- Бу бырайыакка үлэлээммин элбэҕи биллим, билиибин хаҥаттым. Компьютер араас программаларын баһылаатым. Инникитин бу үлэбин литература уруогар туһаныахтара, оҕолор төрөөбүт дойдуларын талааннаах дьонун, историятын, культуратын билсиэхтэрэ диэн эрэнэбин. Бу интерактивнай литературнай картаны ким баҕарар булан туһаныан сөп.
- Салгыы бу картаны өссө кэҥэтэн иһиэхпит, электроннай библиотека да оҥоруохха сөп диэн былааннаныыбыт.

Бу ссылканан киирэн литературнай карта толору вариаһын көрүҥ:
https://cloud.mail.ru/public/anRE/ow3bFpFmz

ТУҺАНЫЛЛЫБЫТ ЛИТЕРАТУРА:

1. П. Еремеев «Оонньоон ааспыт оҕо сааһым". Среднеколымск – 1999. Стр 3.
2. Н. С. Бандеров "Ийэ". Вилюйск – 2000. Стр 1.
3. Василий Ефимов "Өтөхпүт сэргэтин кэпсээнэ". Якутск – 2018.
4. В. С. Бубякин "Төрөөбүт дойдубар тапталым". Среднеколымск -2014.
5. Е. П. Слепцова "Үчүгэй". Якутск – 2017.
6. Орто Халыма кыраайы уорэтэр музей матырыйааллара.